

Chaudhary Devi Lal University
Sirsa (Haryana)

(Established by State Legislature Act 9 of 2003)
“ B ” Grade Accredited by NAAC

DEPARTMENT OF PUNJABI

SYLLABUS

M.A. IN PUNJABI
CHOICE BASED CREDIT SYSTEM
SEMESTER : II & III & IV

Duration : Two Years
Eligibility : Graduation
2017 Onwards

Semester Second
Paper Sixth (VI)
Punjabi Kissa Ate Bir Rasi Kav
ਸਮੈਸਟਰ ਦੂਜਾ
ਪੇਪਰ ਛੇਵਾਂ (VI)
ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਅਤੇ ਬੀਰ ਰਸੀ ਕਾਵਿ
ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100
(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)
ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

ਉਦੇਸ਼(Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੱਧਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾਵਾਂ ਕਿੱਸਾ, ਵਾਰ ਅਤੇ ਜੰਗਨਾਮਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।
  - ਬਿਰਤਾਂਤ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਕਿੱਸਾ, ਵਾਰ ਅਤੇ ਜੰਗਨਾਮਾ ਕਾਵਿ ਵਿਚਲੀਆਂ ਵਿਪੰਨ ਧਾਰਕ ਸਾਂਝਾਂ ਅਤੇ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ।
  - ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦੇ ਸੰਕਲਪਿਕ ਗਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਾ।
- ਕਿੱਸਾ ਅਤੇ ਬੀਰ ਰਸੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜਸਭਿਆਪੰਜ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ।

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

ਵਾਰਸ ਸ਼ਾਹ ਹੀਰ

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ

ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

ਸ਼ਾਹ ਮਹੰਮਦ

ਜੰਗਨਾਮਾ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਫ਼ਰੰਗੀਆਂ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਅਤਰ ਸਿੰਘ **ਸਮਦਰਸ਼ਨ**
ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1982
- 2 ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ **ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ**
ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 3 ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ **ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ**
ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2005
- 4 ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ **ਮੁੱਲ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ**
ਨਵਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1970
- 5 ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ **ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ**
ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2005
- 6 ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ **ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ : ਪਾਠ ਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ**
ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 7 ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ **ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ**
ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 1995
- 8 ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮੀ **ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ : ਇੱਕ ਪਰਿਚਯ**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1999
- 9 ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ **ਜੰਗਨਾਮਾ : ਸਰੂਪ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
- 10 ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ **ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਿਆਪੰਜ**
ਆਰਸੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ
- 11 ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ **ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਕਾਵਿ ਲੋਕ**
ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ ਨਿਊ ਬੁੱਕ ਕੰਪਨੀ, ਜਲੰਧਰ, 1998
- 12 ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ **ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤਰ**
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2001
- 13 ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ ਅਤੇ **ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ : ਚਿੰਤਨ ਤੇ ਕਲਾ**
ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁਟਮਾਲਾ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2003
- 14 ਭੀਮ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ **ਸ਼ਾਹ ਮਹੁੰਮਦ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006
- 15 ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ **ਖੋਜ ਪੜ੍ਹਕਾ (ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਅੰਕ) ਅੰਕ 27**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1997

Paper Seventh (VII)

Punjabi Kahani

ਪੇਪਰ ਸੱਤਵਾਂ (VII)

ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100

(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

• ਉਦੇਸ਼(Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਚੌਖਟੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ
- ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਵਿਧਾਗਤ ਸਰੂਪ, ਵਿਸ਼ੇਗਤ ਸਰੋਕਾਰਾਂ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ/ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਕਹਾਣੀ ਟੈਕਸਟ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ।

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਨਵੇਂ ਲੋਕ

ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੁਝ ਅਣਕਿਹਾ ਵੀ

ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

ਮਨਮੋਹਨ ਬਾਵਾ ਕਾਲਾ ਕਬੂਤਰ

ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2003

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1 ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਪਲ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ

- ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1995
2. ਉਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਲੱਛਣ ਅਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨ
ਪੁਸ਼ਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ, 1970
- 3 ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਫਰੈਂਕ ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ
ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ ਲਿਮੁ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1988
- 4 ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀਤ ਸਮਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ
ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ
- 5 ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਹਿਰੂ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਵਿਧਾ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
- 6 ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਪਾਲ
ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2007
- 7 ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ (ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਦੂਜਾ)
ਅਤੇ ਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2011
- 8 ਟੀ ਆਰ ਵਿਨੋਦ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਅਧਿਐਨ
ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1988
- 9 ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ : ਬਿਰਤਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਧਿਐਨ
ਆਰਸੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ
- 10 ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ
ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2005
- 11 ਉਹੀ ਕਹਾਣੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2013
- 12 ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤ ਸਰੋਕਾਰ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2010
- 13 ਰਜਨੀਸ਼ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ) ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਪਾਠਗਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2007
- 14 ਰਜਨੀਸ਼ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਮਨਮੋਹਨ ਬਾਵਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਸੰਸਾਰ
ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2011
- 15 ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ) ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤਰ
ਅਲਕਾ ਸਾਹਿਤ ਸਦਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2006
- 16 ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਦਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਸਾਰ
ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1979
- 17 ਉਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਆਲੋਚਨਾ : ਰੂਪ ਤੇ ਰੁਝਾਨ
ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1995

Paper Eighth (VIII)
Punjabi te Pashmi Sahit Sidhant ate Sidhantkaar
ਪੇਪਰ ਅੱਠਵਾਂ (VIII)

ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100

(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

• ਉਦੇਸ਼(Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ, ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਖਵੱਖ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦਾ ਬੋਧ ਹਾਸਲ ਕਰਾਉਣਾ।
- ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਵੱਖਵੱਖ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ : ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਹੋਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਵਾਦ

(ੳ) ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਮਾਜ

(ਅ) ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ

(ੲ) ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ

(ਸ) ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਪੰਜ ਧਾਰਾ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ : ਸਾਹਿਤਕ ਵਾਦ

ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦ, ਰੁਮਾਂਸਵਾਦ, ਯਥਾਰਥਵਾਦ, ਅਸਤਿਤਵਵਾਦ, ਆਧੁਨਿਕਤਾਵਾਦ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ : ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ

ਮਾਰਕਸਵਾਦ, ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ, ਚਿਹਨ ਵਿਗਿਆਨ, ਉੱਤਰ ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ, ਨਾਰੀਵਾਦ, ਦਲਿਤ ਚਿੰਤਨ

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ : ਮੈਟਾ ਆਲੋਚਨਾ

ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ 'ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਆਲੋਚਨਾ' (ਸਾਹਿਤਾਰਥ), ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ 'ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਦਾ ਕਰਤੱਵ' (ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸੋਮੇ), ਨਜ਼ਮ ਹੁਸੈਨ ਸੱਯਦ 'ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ੇਅਰ ਰੀਤ ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਸੁਭਾਅ ਤੇ ਬੁੱਲੇ ਸ਼ਾਹ' (ਸੇਧਾਂ, ਸਾਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਲੇਖ), ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ 'ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ: ਰੂਪ ਰਚਨਾ' (ਪਾਰਗਾਮੀ), ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਕੰਵਰ 'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਵਚੇਤਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ' (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ), ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਵੀ 'ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਪੰਜ' (ਰਵੀ ਚੇਤਨਾ), ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ 'ਕਹਤ ਸੁਨਤ ਹੋ ਕਥਾਬਾਰਤਾ' (ਜੋਤਜੁਗਤ ਕੀ ਬਾਰਤਾ)

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਸਾਹਿਤਆਰਥ
ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ
- 2 ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ ਨਵੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ
ਇਕੱਤੀ ਫਰਵਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਬਾਲਾ ਕੈਂਟ
- 3 ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ ਸਮਕਾਲੀ ਪੱਛਮੀ ਚਿੰਤਨ
ਅਤੇ ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2001
- 4 ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਵਾਦ ਚਿੰਤਨ
ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2010
- 5 ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦਵੇਸ਼ਵਰ ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤ ਆਲੋਚਨਾ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2005
- 6 ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨਾਰੀਵਾਦ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2003
- 7 ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਵਿਧੀਆਂ : ਵਰਤਮਾਨ ਪਰਿਪੇਖ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2006
- 8 ਉਹੀ ਚਿੰਤਨ ਪੁਨਰ ਚਿੰਤਨ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2010
- 9 ਉਹੀ ਸੰਵਾਦ ਪੁਨਰ ਸੰਵਾਦ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2013
- 10 ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਪਾਰਗਾਮੀ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 11 ਉਹੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਗਿਆਨ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2002
- 12 ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2002
- 13 ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸਮਝ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2005
- 14 ਉਹੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸੋਮੇ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2005
- 15 ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਰਸੀ ਅਸਤਿਤਵਵਾਦ
ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਦਿੱਲੀ, 2003
- 16 ਉਹੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ
ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਦਿੱਲੀ, 1998
- 17 ਉਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਚਿੰਤਨ : ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ ਤੋਂ ਵਿਰਚਨਾ ਤੱਕ
ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਦਿੱਲੀ, 1996
- 18 ਗੁਰਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਖੋਜ ਪੜ੍ਹਕਾ (ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ)

- ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2009
- 19 ਗੁਰਭਗਤ ਸਿੰਘ **ਉੱਤਰਆਧੁਨਿਕਤਾਵਾਦ**
ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਪਟਿਆਲਾ, 2002
- 20 ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਨਾਰੰਗ **ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ, ਉੱਤਰਸੰਰਚਨਾਵਾਦ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ**
ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2002
- 21 ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ **ਮਸਲੇ ਗਲਪ ਦੇ**
ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, 2004
- 22 ਉਹੀ **ਜੋੜਜੁਗਤ ਕੀ ਬਾਰਤਾ**
ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, 2006
- 23 ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਕੰਵਰ **ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾਵਾਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ**
ਅਰਵਿੰਦ ਹਨੂਮੰਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ, 1975
- 24 ਉਹੀ **ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ**
ਸਿੰਧੂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ, 1994
- 25 ਦਵਿੰਦਰ ਸੈਫੀ **ਸਿਧਾਂਤਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰ**
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2012
- 26 ਨਜ਼ਮ ਹੁਸੈਨ ਸੱਯਦ **ਸੇਧਾਂ ਸਾਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਲੇਖ (ਲਿਪੀਅੰਤਰ ਤੇ ਸੰਪਾ ਪਰਦੁਮਨ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ)**
ਜਸਵੰਤ ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2005
- 27 ਭੀਮ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ **ਮਾਰਕਸਵਾਦ, ਨਵਮਾਰਕਸਵਾਦ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾਵਾਦ**
ਤਰਕ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਬਰਨਾਲਾ, 2004
- 28 ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ **ਖੋਜ ਪੜ੍ਹਕਾ (ਸਾਹਿਤਕ ਵਾਦ ਅੰਕ) ਅੰਕ 3132**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
- 29 ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਵੀ **ਰਵੀ ਚੇਤਨਾ**
ਰਵੀ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਟ੍ਰੱਸਟ, ਪਟਿਆਲਾ, 1991
- 30 ਰਾਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ **ਉੱਤਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾ**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2011
31. Leela Desai **Issues in Feminism**
Pointer Publisher, Jaipur, 2004
- 32a Leela Desai **Feminism and Its Strategies**
Pointer Publisher, Jaipur, 2004
33. Robert N. Mollinger **Psychoanalysis and Literature : An Introduction**
Nelson-Hall, 1981R
34. R. Robyn Warhol & **Feminism : An Anthology of literary Theory and Criticism**
Diane Price HerNdl Rutgers UP, New Jersey, 1997

Paper Ninth (IX)
Punjabi Sahit Da Itihas (1851 to Hun tak)
ਪੇਪਰ ਨੌਵਾਂ (IX)
ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (1851 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ)
ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100
(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)
ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

• ਉਦੇਸ਼(Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ
- ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਵਿਚਲੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਰੂਪਰਚਨਾ ਦੀ ਵਿਧਾਮੂਲਕ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਵਿਚਲੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ :

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ :

- (ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਲੇਖਣ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ
- (ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਆਧਾਰ ਮੂਲਕ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਲੇਖਣ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ
- (ੲ) ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

1851 ਈ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1900 ਈ ਤੱਕ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

1901 ਈ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1960 ਈ ਤੱਕ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

1961 ਈ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ)
ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1971
- 2 ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਸੇਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1974
ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
- 3 ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ)
ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
- 4 ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਇਤਿਹਾਸ
ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿੱਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, 1976
- 5 ਧਰਮਪਾਲ ਸਿੰਗਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
- 6 ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਦੋ ਜਿਲਦਾਂ) ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ

ਨੋਟ : ਪੇਪਰ ਦਸਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 5 ਆਪਸ਼ਨਲ ਪੇਪਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ 2 ਆਪਸ਼ਨਲ ਪੇਪਰ ਲੈਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ।

Paper	Elective Courses
X (i)	Punjabi Vich Anuvadit Hindi Sahit
X (ii)	Punjabi Vich Anuvadit Bengali Sahit
X (iii)	Punjabi Vich Anuvadit Urdu Sahit
X (iv)	Punjabi Vich Anuvadit Rusi Sahit
X (v)	Punjabi Vich Anuvadit Angrezi Sahit

Paper Tenth (X) (Opt. i)
Punjabi Vich Anuvadt Hindi Sahit

ਪੇਪਰ ਦਸਵਾਂ (X) (ਆਪਸ਼ਨ i)
ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100

(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

• ਉਦੇਸ਼(Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਪਛਾਣ ਕਰਾਉਣਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਖੇਪ ਪਰਿਚੈ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਪਛਾਣ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ :

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ।

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

ਫਣੀਸ਼ਵਰ ਨਾਥ ਰੇਣੂ

ਮੈਲਾ ਆਂਚਲ

ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰੱਸਟ, ਦਿੱਲੀ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

ਮਾਧਵ ਕੋਸ਼ਿਕ

ਸੁਨੋ ਰਾਧਿਕਾ

(ਅਨੁ ਵਨੀਤਾ)

ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

ਕਮਲੇਸ਼ਵਰ (ਸੰਪਾ)

ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਹਿੰਦੀ ਕਹਾਣੀਆਂ

ਪ੍ਰੋਮ ਗੋਰਖੀ (ਅਨੁ)

ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰੱਸਟ, ਇੰਡੀਆ, ਦਿੱਲੀ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1 ਅੰਜਲੀ ਤਿਵਾਰੀ

ਫਣੀਸ਼ਵਰ ਨਾਥ ਰੇਣੂ ਕਾ ਸਾਹਿਤਯ

- ਰਿਸ਼ਬ ਚਰਣ ਜੈਨ ਏਵਮ ਸੰਤਤਿ, ਨਈ ਦਿੱਲੀ
- 2 ਆਪੰਜ ਯ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਸੁਕਲ ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤਯ ਕਾ ਇਤਿਹਾਸ
ਲੋਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ, 2009
- 3 ਸਰੋਜਨੀ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੰਪਾ) ਸਮਕਾਲੀਨ ਹਿੰਦੀ ਕਵਿਤਾ ਕੇ ਵਿਵਿਧ ਆਯਾਮ
ਸੁਕੀਰਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਕੈਥਲ, 2012
- 4 ਸਾਧਨਾ ਸ਼ਾਹ ਨਈ ਕਹਾਨੀ ਕੇ ਤੀਨ ਆਯਾਮ (ਕਮਲੇਸ਼ਵਰ, ਰਾਜੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਔਰ ਮਨੂੰ ਭੰਡਾਰੀ)
ਸੰਜਯ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ, 2006
- 5 ਸ਼ਿਵ ਚੰਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਫਣੀਸ਼ਵਰ ਨਾਥ ਰੇਣੂ : ਯੁੱਗ ਚੇਤਨਾ ਏਵਮ ਮੁੱਲਯ ਬੋਧ
ਆਕਾਸ਼ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ ਐਂਡ ਡਿਸਟਰੀਬਿਊਟਰਜ਼, ਗਾਜ਼ੀਆਬਾਦ, 2012
- 6 ਹਰਦਿਆਲ ਹਿੰਦੀ ਕਹਾਨੀ ਪਰੰਪਰਾ ਔਰ ਪ੍ਰਗਤੀ
ਬਾਣੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਨਈ ਦਿੱਲੀ, 2005
- 7 ਕੁਸੁਮ ਸੋਫਟ ਫਣੀਸ਼ਵਰ ਨਾਥ ਰੇਣੂ ਕੀ ਉਪਨਿਆਸ ਕਲਾ
ਵਸੁਮਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ, 1968
- 8 ਗੋਪਾਲ ਰਾਏ ਫਣੀਸ਼ਵਰ ਨਾਥ ਰੇਣੂ ਔਰ ਮੈਲਾ ਆਂਚਲ
ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਨਈ ਦਿੱਲੀ, 1992
- 9 ਦੁਆਰਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਕਸੈਨਾ ਹਿੰਦੀ ਕੇ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਉਪਨਿਆਸ ਔਰ ਉਪਨਿਆਸਕਾਰ
ਸ਼ਿਵ ਭਾਰਤੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਨਈ ਦਿੱਲੀ, 2004
- 10 ਧੀਰਜਭਾਈ ਵਣਕਰ ਕਮਲੇਸ਼ਵਰ ਕਾ ਕਹਾਨੀ ਸਾਹਿਤਯ ਔਰ ਸਾਮਾਜਿਕ ਯਥਾਰਥ
ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਕਾਨਪੁਰ, 2010
- 11 ਪੁਸ਼ਪਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਹਾਨੀਕਾਰ ਕਮਲੇਸ਼ਵਰ : ਪੂਰਣ ਮੁਲਯਾਂਕਣ
ਕਿਤਾਬਘਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਨਈ ਦਿੱਲੀ, 2012
- 12 ਪੂਰਣਦੇਵ ਰੇਣੂ ਕਾ ਆਂਚਲਿਕ ਕਥਾ ਸਾਹਿਤਯ
ਆਸ਼ਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਨਈ ਦਿੱਲੀ, 1973
- 13 ਮਧੁਕਰ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ) ਕਮਲੇਸ਼ਵਰ
ਸ਼ਬਦਕਾਰ, ਦਿੱਲੀ, 1977
- 14 ਮਧੁਰੇਸ਼ (ਸੰਪਾ) ਫਣੀਸ਼ਵਰ ਨਾਥ ਰੇਣੂ ਔਰ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਆਲੋਚਨਾ
ਯਸ਼ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼, ਦਿੱਲੀ, 2008
- 15 ਮਾਧੁਰੀ ਸ਼ਾਹ ਕਮਲੇਸ਼ਵਰ ਕਥਾ ਸਾਹਿਤਯ
ਸਾਹਿਤਯ ਰਤਨਾਲਯ, ਕਾਨਪੁਰ, 1982
- 16 ਮੋਜੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਵਰਮਾ ਫਣੀਸ਼ਵਰ ਨਾਥ ਰੇਣੂ ਕਾ ਸਾਹਿਤਯ : ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰੀਯ ਅਧਿਐਨ
ਰਿਸ਼ਬ ਚਰਣ ਜੈਨ ਏਵਮ ਸੰਤਤਿ, ਨਈ ਦਿੱਲੀ, 1987
- 17 ਰਾਜੇਂਦਰ ਯਾਦਵ (ਸੰਪਾ) ਕਮਲੇਸ਼ਵਰ ਕੀ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਕਹਾਨੀਆਂ
ਰਾਜਪਾਲ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਦਿੱਲੀ
- 18 ਰਾਜੇਸ਼ ਰਾਣੀ ਹਿੰਦੀ ਉਪਨਿਆਸੋਂ ਮੇਂ ਸਮਾਜਿਕ ਚੇਤਨਾ
ਕੇ ਕੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼, ਦਿੱਲੀ, 2009

Paper Tenth (X) (Opt. ii)
Punjabi Vich Anuvadt Bengali Sahit
ਪੇਪਰ ਦਸਵਾਂ (X) (ਆਪਸ਼ਨ ii)

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਬੰਗਾਲੀ ਸਾਹਿਤ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100

(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

• ਉਦੇਸ਼(Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਬੰਗਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਪਛਾਣ ਕਰਾਉਣਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਬੰਗਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਖੇਪ ਪਰਿਚੈ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਬੰਗਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਪਛਾਣ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ :

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ।

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

ਰਾਵਿੰਦਰ ਨਾਥ ਟੈਗੋਰ

ਗੀਤਾਂਜਲੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

ਸ਼ਰਤ ਚੰਦਰ

ਦੇਵਦਾਸ

ਸੰਗਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਸਮਾਣਾ

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

ਮਹਾਂਸ਼ਵੇਤਾ ਦੇਵੀ

ਮਹਾਂਸ਼ਵੇਤਾ ਦੇਵੀ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ

ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰੱਸਟ, ਦਿੱਲੀ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਬਿੰਦਰਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਔਰ ਉਨਕਾ ਰਚਨਾ ਸੰਸਾਰ
ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਬੁਕਸ, 2010
- 2 ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਚਿੰਤਕ ਰਾਬਿੰਦਰਨਾਥ ਟੈਗੋਰ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
3. B. K. Roy **Rabindranath Tagore : The Man and His Poetry**
Falcraft , 1977
- 4a E. Thompson **Rabindranath Tagore : Poet and Dramatist**
Pierides Press, 1926
5. Mohit K. Roy **Studies on Rabindranath Tagore**
Atlantic Publishers and Distributors, 2004
6. R. Sigi **Gurudev Rabindranath Tagore – A Biography**
Diamond Books, 2010
7. T. Dasgupta **Social Thought of Rabindra Nath Tagore : A Historical Analysis**
Abhinav Publication, 1993

Paper Tenth (X) (Opt. iii)
Punjabi Vich Anuvadt Urdu Sahit
ਪੇਪਰ ਦਸਵਾਂ (X) (ਆਪਸ਼ਨ iii)
ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਉਰਦੂ ਸਾਹਿਤ
ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100
(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)
ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

• ਉਦੇਸ਼(Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਉਰਦੂ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਪਛਾਣ ਕਰਾਉਣਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਉਰਦੂ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਖੇਪ ਪਰਿਚੈ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਉਰਦੂ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਪਛਾਣ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ :

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ।

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

ਮੁਨੱਵਰ ਰਾਣਾ

ਮਾਂ

ਟੀ ਐਨ ਰਾਜ (ਸੰਪਾ)

ਸਇੰਸ ਐਂਡ ਜਨਰਲ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2012

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

ਸਅਦਤ ਹਸਨ ਮੰਟੋ

ਮੰਟੋ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ

ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਰ

ਜਦੋਂ ਖੇਤ ਜਾਗੇ

ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਸਹਿਗਲ (ਅਨੁ)

ਸੰਗਮ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਸਮਾਣਾ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1a Aatish Taseer (Tr.) **Manto : Selected Stories**
Vintage/ Random House India, 2008
2. Alok Bhalla **Life and Works of Saadat Hasan Manto**
IIAS, Shimla, 1997
3. Ehtesham Hussain **Urdu Adab Ki Tankidi Tareekh**
NCPUL, New Delhi
4. Jagdish Chandr **Manto Naama**
Wadhawan Roli Books, 1998
5. Jai Ratan (Tr.) **Manto Naama : The Life of Saadat Hasan manto**
Roli Books, 1998
6. Leslie A. Flemming **Another Lonely Voice : The Urdu Short Stories of Saadat Hasan Manto**
Centre for South & South East Asian Studies , University Of California
Berkley, 1979
7. Ram Babu Saxena **A History of Urdu Literature**
Adam Publishers and Distributors, 1990
8. T. Grahame Bailey **A History of Urdu Literature**
Oxford University Press, Pakistan, 2008

Paper Tenth (X) (Opt. iv)
Punjabi Vich Anuvadt Rusi Sahit
ਪੇਪਰ ਦਸਵਾਂ (X) (ਆਪਸ਼ਨ iv)
ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਰੂਸੀ ਸਾਹਿਤ
ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100
(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)
ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

• ਉਦੇਸ਼(Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਰੂਸੀ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਜਾਣਪਛਾਣ ਕਰਾਉਣਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਰੂਸੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਪਰਿਚੈ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਰੂਸੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਜਾਣਪਛਾਣ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ :

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ।

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

ਮੈਕਸਿਮ ਗੋਰਕੀ

ਮਾਂ

ਗੁਰਬਪਸ਼ (ਅਨੁ)

ਪ੍ਰਗਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਮਾਸਕੋ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

ਚੈਖੋਵ

ਚੋਣਵੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ

ਪ੍ਰਗਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਮਾਸਕੋ

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

ਰਸੂਲ ਹਮਜ਼ਾਤੋਵ

ਮੇਰਾ ਦਾਗਿਸਤਾਨ

ਪ੍ਰਗਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਮਾਸਕੋ, 1975
ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1a Andrew Barlatt & Barry P. Scherr   **Maxim Gorky : Selected Letters**
Oxford University, 1997
2. Donald Rayfield   **Anton Chekhov : A Life**
North Western University Press, 1998
3. J. Douglas Clayton & Yana Meerzon   **Adapting Chekhov : The Text and its Mutation**
Routledge, 1970
4. Maxim Gorki   **Culture And The people**
International publisher, 1939
5. Richard Pevear   **Selected Stories of Anton Chekhov**
Random House Digital, Inc., 2009
6. Tovah Yedlin   **Maxim Gorki : A Political Biography**
Praeger Publisher, West Port CT, U.S.A., 1999
7. Valentine T. Bill   **Chekhov : The Silent Voice Of Freedom**
Philosophical Library, 1987
8. William Lyon Phelps   **Essays on Russian Novelists**
Macmillan, 1916

Paper Tenth (X) (Opt. v)
Punjabi Vich Anuvadt Angrezi Sahit
ਪੇਪਰ ਦਸਵਾਂ (X) (ਆਪਸ਼ਨ v)
ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਹਿਤ
ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100
(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)
ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

• ਉਦੇਸ਼(Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਜਾਣਪਛਾਣ ਕਰਾਉਣਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਦੇ ਝੁਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਪਰਿਚੈ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਜਾਣਪਛਾਣ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ :

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ।

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

ਸ਼ੈਕਸਪੀਅਰ **ਮੈਕਬਾਥ**
 ਸੁਰਜੀਤ ਹਾਂਸ (ਅਨੁ) ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

ਅਰਨੈਸਟ ਹੈਮਿੰਗਵੇ **ਬੁੱਢਾ ਤੇ ਸਮੁੰਦਰ**
 ਪ੍ਰੋ ਅੱਛਰੂ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
 ਧਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉੱਭਾ (ਅਨੁ)

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ **ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਮੇਲ**
 ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਅਨੁ) ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2001

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. Ifor Evans **A Short History of English Literature**
Penguin Books, 1990
- 2a Bhim Singh Dahiya (Ed.) **Shakespeare's Intellectual Background**
Viva Books, New Delhi
3. Clifford Leach **Shakespeare's Tragedies**
Chatto and Windus, London
4. David Trotter **The English Novel History**
Routledge, London, 1993
5. H. B. Charlton **Shakespeare Comedy**
Psychology Press, 2004
6. George Monteiro **Critical Essays on Ernest Hemingway's A farewell to Arms**
G. K. Hall & Company, 1994
7. Granville Barker **Preface to Shakespeare**
Anlantic Publishers and Distributors Pvt. Ltd, Delhi, 2007
8. Ivor Brown **Shakespear in His Time**
Thomas Nelson & Sons Ltd., London
9. Jackson J. Benson (ed.) **New Critical Approach to the Short Stories of Ernest Hemingway**
Duke University Press, 1990
10. James Nagel (Ed.) **Critical Essays on Ernest Hemingway's The Sun Also rises**
G. K. Hall, 1995
11. John Arthos **The Art of Shakespeare**
Bowes and Bowes, London, 1964
12. Michael Taylor **Shakespeare Criticism in Twentieth Century**
Oxford University Press, Canada, 2001
13. Mirian Allott **Novelists and the Novel**
Routledge, Kegan Paul, London
14. Robert O. Stephens (Ed.) **Ernest Hemingway : The Critical Reception**
B. Franklin & Co., Inc, 1977
15. Subodh Chandra Sen **Shakespeare Comedy**
Gupta Indian Branch, oxford University Press, 1950
16. Linda Wagner Martin **Ernest Hemingway : Seven Dacades of Criticism**
Michhigan State University Press, 1998
17. Terry Eaglton **The English Novel : An Introduction**
Blackwell Publishing Ltd., 2005

Paper Eleventh (XI) (Open Elective)
Punjabi Bhasha : Mudhli Jan-Pchhan
ਪੇਪਰ ਗਿਆਰਵਾਂ (XI) (ਓਪਨ ਇਲੈਕਟਿਵ)
ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਪਛਾਣ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100
(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)
ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।
- 4 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਅਨੁਸਾਸਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਵਾਲ ਸੰਖੇਪ ਅਤੇ ਸਰਲ ਪੁੱਛੇ।

• ਉਦੇਸ਼(Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ, ਅੱਖਰ ਬੋਧ, ਵਾਕ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਰਥ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
  - ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਲੇਖ ਰਚਨਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ : ਧੁਨੀ/ ਅੱਖਰ ਬੋਧ

ਅੱਖਰਾਂ/ ਵਰਣਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਅੱਖਰ ਉਪੰਜ ਨ, ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ, ਲਗਾਖਰ, ਸਵਰਵਿਅੰਜਨ, ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਨਿਯਮ,

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ : ਵਿਆਕਰਣਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ

ਵਿਆਕਰਣਕ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨਾਂਵ, ਪੜਨਾਂਵ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ, ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ, ਸਬੰਧਕ, ਯੋਜਕ, ਵਿਸਮਿਕ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਕਲਜ਼ (ਨਿਪਾਤ) ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਮੁਹਾਵਰੇ, ਅਖਾਣ ਆਦਿ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ : ਅਰਥ ਬੋਧ

ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਬਹੁਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਵਿਰੋਧਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਵਿਪਰੀਤਆਰਥਕ ਸ਼ਬਦ, ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ :

ਪੱਤਰ ਲੇਖਣ ਅਤੇ ਪਦ/ ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਸ਼ ਸ਼ ਖਹਿਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਬਣਤਰ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
- 2 ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਕੋਸ਼
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
- 3 ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਧੀਮਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ
ਗਗਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਰਾਜਪੁਰਾ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006
- 4a Gurinder Singh Mann **An Introduction to Punjabi**
Punjabi University, Patiala

Semester Third
Paper Twelveth (XII)
Aadhunik Punjabi Kavita (1960 tak)
ਸਮੈਸਟਰ ਤੀਸਰਾ
ਪੇਪਰ ਬਾਰਵਾਂ (XII)
ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ (1960 ਤੱਕ)
ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100
(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)
ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15-15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

• ਉਦੇਸ਼(Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਬੋਧ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।
- ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਰੂਪਰੇਖਾ ਉਲੀਕਦੇ ਹੋਏ ਆਧੁਨਿਕ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ/ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਕਫ਼ ਕਰਾਉਣਾ।
  - ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਧਾਗਤ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਨਾ।
  - ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਕਾਵਿ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੂਝ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
  - ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ।

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਮੇਰੇ ਸਾਈਆਂ ਜੀਓ
ਖਾਲਸਾ ਸਮਾਪੰਜ , ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੈਦਾਨ
ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ
ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ ਬੰਦਰਗਾਹ
ਨਵਯੁੱਗ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ(ਸੰਪਾ) **ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2005
- 2 ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਪੁਨੀ **ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ : ਕਾਵਿ ਅਧਿਐਨ**
ਨਵ ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ, 2006
- 3 ਐਸ਼ ਤਰਸੇਮ **ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ : ਜੀਵਨ ਸੰਵਾਦ ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ**
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2007
- 4 ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ **ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
- 5 ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ **ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ**
ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ
- 6 ਉਹੀ **ਕਾਵਿ ਸਰੋਕਾਰ**
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2006
- 7 ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ **ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
- 8 ਉਹੀ **ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਅਧਿਐਨ**
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 9 ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ **ਨਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ**
ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ
- 10 ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ **ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਵਿਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ**
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
- 11 ਮੋਹਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ **ਸਮਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ**
ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ) ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2002
- 12 ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ **ਖੋਜ ਪੜ੍ਹਕਾ (ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਵਿ ਅੰਕ) ਅੰਕ 22**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1998
- 13 ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ **ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਸੰਵੇਦਨਾ**
ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 14 ਉਹੀ **ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਦਾ ਸੁਹਜ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਪਰਿਪੇਖ**
ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 15 ਰਾਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ **ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ**
ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2006

Paper Thirteenth (XIII)

Punjabi Natak

ਪੇਪਰ ਤੇਰਵਾਂ (XIII)

ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100

(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

• ਉਦੇਸ਼(Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਟਕ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਰੂਪਰੇਖਾ ਉਲੀਕਦੇ ਹੋਏ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ/ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਕਫ਼ ਕਰਾਉਣਾ।
- ਵੱਖਵੱਖ ਨਾਟਕਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਾਟ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਨਾਟ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੂਝ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
  - ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾਟਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਖੇਡਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ।

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਨੰਦਾ **ਸੁਭੱਦਰਾ**

ਖਾਲਸਾ ਸਮਾਪੰਜ , ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ **ਵਾਰਸ**

ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਜ ਨਾਟਕਕਾਰ
ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 2 ਉਹੀ ਸੇਖੋਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਨਾਟਕ
ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ
- 3 ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ
ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ
- 4 ਉਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟ ਚਿੰਤਨ
ਜੈਨ ਸੰਨਜ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਸਰਹਿੰਦ, 1989
- 5 ਉਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ
ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2005
- 6 ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ) ਮਿੱਥ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ (ਸਵਰਾਜਬੀਰ ਦਾ ਨਾਟਪਰਿਪੇਖ)
ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2005
- 7 ਕਮਲੇਸ਼ ਉੱਪਲ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2004
- 8 ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਫੁੱਲ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ : ਸਰੂਪ, ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2011
- 9 ਨਵਨਿੰਦਰਾ ਬਹਿਲ ਨਾਟਕੀ ਸਾਹਿਤ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2001
- 10 ਪਾਲੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਨਾਟਚਿੰਤਨ
ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2009
- 11 ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ (ਸੰਪਾ) ਖੋਜ ਪੜ੍ਹਕਾ (ਨਾਟਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ) ਅੰਕ 25
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2000

Paper Fourteenth (XIV)
Sabhyachar Ate Punjabi Sabhyachar

ਪੇਪਰ ਚੌਦਵਾਂ (XIV)
ਸਭਿਆਪੰਜ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ
ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100
(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)
ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

• ਉਦੇਸ਼(Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਭਿਆਪੰਜ , ਸਭਿਅਤਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਪੰਜ ਵਿਗਿਆਨ ਆਦਿ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।
- ਸਭਿਆਪੰਜ ਦੇ ਸੁਭਾਅ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੱਖਾਂ ਅਤੇ ਅੰਗਾਂ, ਪਰਿਵਰਤਨ ਆਧਾਰਾਂ, ਨੇਮਾਂ ਅਤੇ ਮੂਲ ਸੋਮਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ।
  - ਸਭਿਆਪੰਜ ਦੀ ਬਾਕੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਕਤਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

- (ੳ) ਸਭਿਆਪੰਜ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ (ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਲੱਛਣ, ਪ੍ਰਭਾਵ ਆਦਿ)
(ਅ) ਸਭਿਆਪੰਜ ਤੇ ਸਾਹਿਤ, ਸਭਿਆਪੰਜ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਭਿਆਪੰਜ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ
(ੲ) ਸਭਿਆਪੰਜ ਅਧਿਐਨ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

- (ੳ) ਸਭਿਆਪੰਜ ਦਾ ਭੂਗੋਲ, ਸਭਿਅਤਾ, ਇਤਿਹਾਸ, ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ, ਆਰਥਿਕਤਾ, ਧਰਮ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਆਦਿ
ਨਾਲ
ਸਬੰਧ

(ਅ) ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਭਿਆਪੰਜ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ (ਰੇਮੰਡ ਵਿਲੀਅਮ, ਫਰੇਜ਼ਰ ਅਤੇ ਐਡਵਰਡ ਸਈਅਦ

ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ)

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ : ਭੂਗੋਲ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪਰਿਪੇਖ

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ ਦੇ ਮੂਲ ਸੋਮੇ

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ ਦੇ ਮੂਲ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ , ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਸੰਪਰਦਾਇਕਤਾ

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ ਦਾ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਸੰਗ

(ੲ) ਉੱਤਰ ਆਧੁਨਿਕ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ : ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ (ਦੂਸਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਕਾਸ ਕਾਨਫਰੰਸ)
ਹੋਰ (ਸੰਪਾ) ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1988
  - 2 ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਫਰੈਂਕ ਸਭਿਆਪੰਜ : ਮੂਲ ਜਾਣ ਪਛਾਣ
ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ
  - 3 ਉਰੀ ਸਭਿਆਪੰਜ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ
ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ
  - 4 ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ : ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ
ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012
  - 5 ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ ਬਾਰੇ
ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1999
  - 6 ਜੈ ਚੰਦਰ ਵਿਦਿਆਲੰਕਾਰ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਪੰਜ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
  - 7 ਟੀ ਆਰ ਵਿਨੋਦ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ : ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2004
  - 8 ਤੇਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ : ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਮਾਨ
ਸਾਹਿਤ ਕਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2002
  - 9 ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ (ਸੰਪਾ) ਪੰਜਾਬੀਅਤ : ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਸਰੂਪ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
  - 10 ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਲੋਕਧਾਰਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਪੰਜ
ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, 1998
  - 11 ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਠਲ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ
ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਖੀਵਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2003
- 12a Sir Edward **Primitive Culture**
Burnett Tylor Henry Holt and Co. New York, 1874

Paper Fifteenth (XV)
Bhasha Vigyan ate Punjabi Bhasha

ਪੇਪਰ ਪੰਦਰਵਾਂ (XV)

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100

(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

• ਉਦੇਸ਼(Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।
- ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੜਾਅ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ।
  - ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਪ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ।
- ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਦਾਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

(ੳ) ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ

(ਅ) ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ਾਸਤਰ

(ੲ) ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਭਿਆਪੰਜ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

(ੳ) ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ

(ਅ) ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਰਤੀ ਆਰੀਆ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ

(ੲ) ਪਾਣਿਨੀ, ਸਾਸਿਓਰ ਅਤੇ ਨੌਮ ਚਾਮਸਕੀ ਦਾ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਉੱਪਰ ਪਏ ਪ੍ਰਭਾਵ

(ਸ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਦਾਰੇ

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

(ੳ) ਉੱਪ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉੱਪ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ

(ਅ) ਉੱਪ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਨੀਤੀ

(ੲ) ਦੁਨੀ ਚੰਦ੍ਰ, ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਆਤਮ ਸਿੰਘ **ਸਮਾਜਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1988
- 2 ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ **ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ**
ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਕਾਦਮੀ, ਜਲੰਧਰ, 1999
- 3 ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ (ਸੰਪਾ) **ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਬਣਤਰ**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2001
- 4 ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ **ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ**
ਉੱਜਲ ਸਿੰਘ ਬਾਹਰੀ ਬਾਹਰੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ, 1973
- 5 ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ **ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ**
ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1985
- 6 ਉਹੀ **ਸਾਡੀ ਭਾਸ਼ਾ**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
- 7 ਦੁਨੀ ਚੰਦ੍ਰ **ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ**
ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1959
- 8 ਉਹੀ **ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਆਕਰਣ**
ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1964
- 9 ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ **ਮਾਨਵ ਵਿਗਿਆਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
- 10 ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ **ਸਿਧਾਂਤਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ**
ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ, 1988
- 11 ਉਹੀ **ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਬਣਤਰ**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1988
- 12 ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ **ਨਵੀਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ**
ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, 1999
- 13a F. D. Sussure **Course in General Linguistics**
Fontana Collins, 1959
14. John Lyons **Introduction to Theoretical Linguistics**
Cambridge, 1968

ਨੋਟ : ਪੇਪਰ ਸੋਲਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 5 ਆਪਸ਼ਨਲ ਪੇਪਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ 2 ਆਪਸ਼ਨਲ ਪੇਪਰ ਲੈਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ।

Paper	Elective Courses
XVI (i)	Punjabi Vartak (1900 Tak)
XVI (ii)	Punjabi Nibandh ate Lalit Nibandh Sahit
XVI (iii)	Punjabi SwaiJivni sahit
XVI (iv)	Punjabi Safarnama ate Diary Sahit
XVI (v)	Punjabi Rekha Chitar

Paper Sixteenth XVI (Opt.i)
Punjabi Vartak (1900 Tak)
ਪੇਪਰ ਸੋਲਵਾਂ XVI (ਆਪਸ਼ਨ i)
ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ (1900 ਈ ਤੱਕ)
ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100
(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)
ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

• ਉਦੇਸ਼(Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਸਬੰਧੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਗਦ ਅਤੇ ਪਦ ਦੇ ਵਖਰੇਵੇਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ।
- ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੱਧਕਾਲੀ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਬੌਧਿਕ ਸੁਰ ਅਤੇ ਮੂਲ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ :

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ।

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ) *ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮਸਾਖੀ*
 ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਤ ਸਦਨ, ਦਿੱਲੀ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

ਸ਼ਰਧਾ ਰਾਮ ਫਿਲੌਰੀ *ਪੰਜਾਬੀ ਬਾਤਚੀਤ*
 ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2013

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ *ਨੀਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼*
 ਮੈਸਰਜ਼ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਮਾਲਿਕ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ, ਹਰੀ ਬੁੱਕ ਡਿਪੋ,
 ਅੰਮਿਤਸਰ, 1930

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਦਾ ਅਧਿਐਨ (ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕਤਾ)
ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2011
- 2 ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ : ਸਰੂਪ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
- 3 ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ) ਜਨਮਸਾਖੀ ਬਿਰਤਾਂਤ
ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਬਾਲਾ ਕੈਂਟ
- 4 ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਾਖੀ ਸੂਰਤ
ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ) ਫਕੀਰ ਸਿੰਘ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1982
- 5 ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ
ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ
- 6 ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ : ਸੰਪੰਜ ਤੇ ਵਿਹਾਰ
ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 7 ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪਾਠ ਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰਸੰਗ
ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਦਿੱਲੀ
- 8 ਉੱਗੀ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
- 9 ਬਿਮਲੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ : ਜੀਵਨ, ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਿਪੰਜ ਧਾਰਾ
ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ ਐਸਥੈਟਿਕ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2016
- 10 ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ
ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੈਕਸਟ ਬੁੱਕ ਬੋਰਡ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
- 11 ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਪੁਰਾਤਨ ਵਾਰਤਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

Paper Sixteenth (XVI) (Opt.ii)
Punjabi Nibandh ate Lalit Nibandh Sahit

ਪੇਪਰ ਸੋਲਵਾਂ XVI (ਆਪਸ਼ਨ ii)
ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ ਅਤੇ ਲਲਿਤ ਨਿਬੰਧ ਸਾਹਿਤ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100
(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)
ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

• ਉਦੇਸ਼(Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
  - ਨਿਬੰਧ ਅਤੇ ਲਲਿਤ ਨਿਬੰਧ ਸਬੰਧੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ ਅਤੇ ਲਲਿਤ ਨਿਬੰਧ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਬੰਧਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ :

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ।

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ ਸਾਵੀਂ ਪੱਧਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਨਵਜੁੱਗ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ ਬੁਨਿਆਦਾਂ

ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2015

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ

ਸੋਗੀ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਜਾਦੂ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ) ਗੁਰਪਸ਼ ਸਿੰਘ : ਪ੍ਰੀਤ ਸੰਸਾਰ
ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 1991
- 2 ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਗੁਰਸ਼ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1987
- 3 ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਸੇਲ ਆਧੁਨਿਕ ਗੱਦਕਾਰ
ਕੁਲਦੀਪ ਪ੍ਰੈਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 4 ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ : ਸੰਪੰਜ ਤੇ ਵਿਹਾਰ
ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 5 ਧਰਮਪਾਲ ਸਿੰਗਲ ਵਾਰਤਕ ਸ਼ੈਲੀ
ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ
- 6 ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਦਾਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰਬਪਸ਼ ਸਿੰਘ : ਕਲਾ ਤੇ ਸ਼ਪਸੀਅਤ
ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ) ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਦਿੱਲੀ, 1973
- 7 ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦਿਲ ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਬੰਧ : ਸਰੂਪ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1991

Paper Sixteenth (XVI) (Opt.iii)

Punjabi Swaijivni sahit

ਪੇਪਰ ਸੋਲਵਾਂ (XVI) (ਆਪਸ਼ਨ iii)

ਪੰਜਾਬੀ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਸਾਹਿਤ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100

(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
  - ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਸਬੰਧੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਵੈਜੀਵਨੀਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਵੈਜੀਵਨੀਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਿਤ ਲੇਖਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ :

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ।

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ

ਚੌਲਾ ਟਾਕੀਆਂ ਵਾਲਾ

ਨਵਯੁੱਗ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ

ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਗਾਗਰ

ਪੰਜ ਨਾਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਜਲੰਧਰ, 2007

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ

ਪੁਛਤੇ ਹੋ ਤੋ ਸੁਨੋ (ਸਾਹਿਤਕ ਸਵੈਜੀਵਨੀ)

ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2001

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਧਰਮ ਚੰਦ ਬਾਤਿਸ਼ **ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਸ਼ਾਸਤਰ**
ਪੁਨੀਤ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ, 1999
- 2 ਬ੍ਰਹਮਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ **ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ**
ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2009
- 3 ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ **ਪੰਜਾਬੀ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਸਾਹਿਤ : ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ**
ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1986

Paper Sixteenth (XVI) (Opt.IV)
Punjabi Safarnama ate Diary Sahit

ਪੇਪਰ ਸੋਲਵਾਂ XVI (ਆਪਸ਼ਨ iv)
ਪੰਜਾਬੀ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਅਤੇ ਡਾਇਰੀ ਸਾਹਿਤ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100

(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
  - ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਤੇ ਡਾਇਰੀ ਸਬੰਧੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
  - ਪੰਜਾਬੀ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਅਤੇ ਡਾਇਰੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ :

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ।

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ

ਮੇਰੀ ਫ਼ੈਰ ਜ਼ਜ਼ਬਾਤੀ ਡਾਇਰੀ

ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

ਮਿੰਨੀ ਗਰੇਵਾਲ

ਅਨਜਾਣੀਆਂ ਧਰਤੀਆਂ

ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ, 2011

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

ਸੁਕੀਰਤ

ਕਿੰਨੇ ਪਰਬਤਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ

ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਲਾਲ ਪਾਲ   ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ
ਸੰਗਮ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਸਮਾਣਾ, 2005
- 2 ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ   ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਦੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ : ਸਾਹਿਤਕ ਅਧਿਐਨ
ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2013
- 3 ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ   ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਦੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ
ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, 2000
- 4 ਰਛਪਾਲ ਕੌਰ   ਪੰਜਾਬੀ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ : ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ
ਰਾਜੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਨਾਭਾ, 1991
- 5 ਉਗ੍ਰੀ   ਪੰਜਾਬੀ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ : ਸਰੂਪ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1997
- 6 ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ)   ਯਾਤਰੀ ਅਤੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ
ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰੱਸਟ, ਦਿੱਲੀ, 1980

Paper Sixteenth (XVI) (Opt.v)

Punjabi Rekha Chittar

ਪੇਪਰ ਸੋਲਵਾਂ XVI (ਆਪਸ਼ਨ v)

ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100

(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

ਉਦੇਸ਼ (+ਲਹਕਫਵਜਡਕਤ)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
  - ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਸਬੰਧੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸੂਝ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।
  - ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਿਤ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ :

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ।

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਣਖੀ

ਮੋਏ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਨਾਪਤ

ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

ਜਸਬੀਰ ਭੁੱਲਰ

ਟਾਹਣੀਆਂ ਵਾਲੀ ਸ਼ਾਮ

ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2004

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

ਪਾਲ ਕੌਰ

ਮੀਰਾਂ

ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਅਵਨਾਸ਼ ਕੌਰ ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ : ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸਾਰ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
- 2 ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ) ਪਰਖ
ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
- 3 ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦਵੇਸ਼ਵਰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਬਿਰਤਾਂਤ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2012
- 4 ਕੰਵਲਜੀਤ ਕੌਰ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ
ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2009
- 5 ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ ਜਸਬੀਰ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਕਥਾ ਚੇਤਨਾ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2010

Paper Seventh XVII (Open Elective)
Punjabi Sahit, sabhyachar ate Lok Prampra: Sankhep Jan-Pashan

ਪੇਪਰ ਸਤਾਰਵਾਂ (XVII) (ਓਪਨ ਇਲੈਕਟਿਵ)
ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਸਭਿਆਪੰਜ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰੰਪਰਾ : ਸੰਖੇਪ ਜਾਣ ਪਛਾਣ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100

(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।
- 4 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਅਨੁਸਾਸਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਵਾਲ ਸੰਖੇਪ ਅਤੇ ਸਰਲ ਪੁੱਛੇ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਸਭਿਆਪੰਜ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਨਾਲ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਣਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ।
  - ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਕਲਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ :

ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ (1850 ਤੱਕ)

- ਸੂਫੀ ਕਾਵਿਧਾਰਾ (ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ, ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ , ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ)
- ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿਧਾਰਾ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ , ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ , ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ)

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ :

ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ (1850 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ)

- ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ (ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ , ਪਾਸ਼)
- ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ (ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ)

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ :

ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ

- ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ ਦੇ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ

ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ :

ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਪ੍ਰੰਪਰਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗੀਤ, ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ, ਲੋਕ ਕਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕ ਨ੍ਰਿਤ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ
ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ)
ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1971
- 2 ਸੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਧਾਰਾ
ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰਸਟ, ਇੰਡੀਆ, 1999
- 3 ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਸਮੀਖਿਆ
ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2012
- 4 ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਲੋਕਯਾਨ ਅਧਿਐਨ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 5 ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਸੇਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1974
ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
- 6 ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਫਰੈਂਕ ਸਭਿਆਪੰਜ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ
ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ
- 7 ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ : ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ
ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012
- 8 ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (ਆਦਿ ਕਾਲ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਕਾਲ)
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 9 ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋ ਲੋਕਯਾਨ ਸ਼ਾਸਤਰ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
- 10 ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਇਤਿਹਾਸ
ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿੱਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, 1976
- 11 ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ ਬਾਰੇ
ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1999
- 12 ਤੇਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ : ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਮਾਨ
ਸਾਹਿਤ ਕਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2002
- 13 ਧਰਮਪਾਲ ਸਿੰਗਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
- 14 ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਲੋਕਧਾਰਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਪੰਜ
ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿੱਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, 1998
- 15 ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਠਲ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ
ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਖੀਵਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2003
- 16 .arjeet Singh Gill Folk Art of the Punjab
Punjabi University, Patiala

Semester Fourth
Paper Eighteenth (XVIII)
Aadhunik Punjabi Kavita (1961 to Hun tak)
ਸਮੈਸਟਰ ਚੌਥਾ
ਪੇਪਰ ਅਠਾਰਵਾਂ (XVIII)
ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ (1961 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ)
ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100
(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)
ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

ਉਦੇਸ਼ (+ਲਹਕਫਵਜਡਕਤ)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਬੋਧ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।
- ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਰੂਪਰੇਖਾ ਉਲੀਕਦੇ ਹੋਏ ਆਧੁਨਿਕ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ/ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਕਫ਼ ਕਰਾਉਣਾ।
- ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਧਾਗਤ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਨਾ।
- ਵੱਖਵੱਖ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਕਾਵਿ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੁਝ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ।

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ

ਕਾਗਜ਼ ਤੇ ਕੈਨਵਸ

ਨਾਗਮਣੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ

ਲੂਣਾ

ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

- 1 ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਪੂਨੀ (ਸੰਪਾ) ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਰਚਨਾ ਸੰਸਾਰ
ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ
- 2 ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ(ਸੰਪਾ) ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2005
- 3 ਸੁਹਿੰਦਰਬੀਰ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ
ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 4 ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ
ਆਰਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ
- 5 ਉਹੀ ਕਾਵਿ ਸਰੋਕਾਰ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2006
- 6 ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਅਧਿਐਨ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 7 ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਾਵਿ : ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ
ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1984
- 8 ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਪੰਜ ਧਾਰਾਈ ਆਧਾਰ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 9 ਜਗਜੀਵਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ : ਪੁਨਰ ਮੁਲਾਂਕਣ
ਸੁੰਦਰ ਦਾਸ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1974
- 10 ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ
ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ
- 11 ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ (ਮੋਨੋਗ੍ਰਾਫ਼)
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
- 12 ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਖੋਜ ਪੜ੍ਹਕਾ (ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਵਿ ਅੰਕ) ਅੰਕ 22
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1998
- 13 ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਸੰਵੇਦਨਾ
ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 14 ਉਹੀ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਦਾ ਸੁਹਜ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਪਰਿਪੇਖ
ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 15 ਰਾਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ
ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2006

Paper Ninteenth (XIX)

Punjabi Ikangi

ਪੇਪਰ ਉੱਨੀਵਾਂ (XIX)

ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100

(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕਾਂਗੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਰੂਪਰੇਖਾ ਉਲੀਕਦੇ ਹੋਏ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ/ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਕਫ਼ ਕਰਾਉਣਾ।
- ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਕਾਂਗੀਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਇਕਾਂਗੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ ਇਕਾਂਗੀ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੂਝ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
  - ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕਾਂਗੀਆਂ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਖੇਡਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ, ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ, ਵਿਕਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ।

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ

ਕੁਆਰੀ ਟੀਸੀ

ਨਵਜੁੱਗ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਦਿੱਲੀ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਔਲਖ

ਇਸ਼ਕ ਬਾਬ ਨਮਾਜ਼ ਦਾ ਹੱਜ ਨਾਹੀ

ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2009

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ

ਨਵਾਂ ਜਨਮ

ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਜ ਨਾਟਕਕਾਰ
ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 2 ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ
ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ
- 3 ਉਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟ ਚਿੰਤਨ
ਜੈਨ ਸੰਨਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਸਰਹਿੰਦ, 1989
- 4 ਉਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ
ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2005
- 5 ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਜਮੇਰ ਔਲਖ ਦੀ ਨਾਟਭੂਮੀ
ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2002
- 6 ਕਮਲੇਸ਼ ਉੱਪਲ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2004
- 7 ਕੰਵਲਦੀਪ ਕੌਰ ਬਰਾੜ ਅਜਮੇਰ ਔਲਖ ਦੀ ਨਾਟ ਚੇਤਨਾ
ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2007
- 8 ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਫੁੱਲ ਪੰਜਾਬੀ ਇਕਾਂਗੀ : ਸਰੂਪ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1987
- 9 ਉਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ : ਸਰੂਪ, ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2011
- 10 ਨਵਨਿੰਦਰਾ ਬਹਿਲ ਨਾਟਕੀ ਸਾਹਿਤ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2001
- 11 ਪਾਲੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਨਾਟਚਿੰਤਨ
ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2009
- 12 ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ ਅਜਮੇਰ ਔਲਖ ਦੀ ਨਾਟ ਕਲਾ
ਲੋਕਾਇਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1987
- 13 ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਦੀਆਂ ਨਾਟਜੁਗਤਾਂ
ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2003
- 14 ਸਮਦਰਸ਼ੀ, ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2003

Paper Twentieth (XX)
Lokdhara Ate Punjabi Lokdhara

ਪੇਪਰ ਵੀਹਵਾਂ (XX)
ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100
(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)
ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਧਿਐਨ ਆਦਿ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸੂਝ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੀ ਅਮੀਰ ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵਾਕਿਫ਼ ਕਰਾਉਣਾ।
  - ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਪੰਜ ਵਿਚਲੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਵੱਖਰਤਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।
  - ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਮਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ।
  - ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

(ੳ) ਲੋਕਧਾਰਾ : ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰ

(ਅ) ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਧਿਐਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ

(ੲ) ਲੋਕਧਾਰਾ, ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਸਾਹਿਤ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

(ੳ) ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਵਿਧੀਆਂ (ਲੋਕ ਗੀਤ, ਲੋਕ ਕਥਾ, ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ, ਲੋਕ ਨਾਟਕ, ਲੋਕ ਧਰਮ, ਲੋਕ ਕਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕ ਨ੍ਰਿਤ)

(ਅ) ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੋਕਧਾਰਾ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਵਿਲੀਅਮ ਥਾਮਸ, ਵੀ ਪ੍ਰਾਪ ਅਤੇ ਐਲਨ ਡੰਡੀ ਦਾ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ

ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

- (ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ : ਸੰਗ੍ਰਿਹ, ਸੰਪਾਦਨ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ
(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਸੰਗ੍ਰਿਹ, ਸੰਪਾਦਨ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

- (ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗੀਤ, ਲੋਕ ਕਥਾ, ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ, ਲੋਕ ਨਾਟਕ, ਲੋਕ ਧਰਮ, ਲੋਕ ਕਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕ ਨ੍ਰਿਤ ਦਾ ਵਿਸਤਰਿਤ ਅਧਿਐਨ
(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਸੰਗ੍ਰਿਹ, ਸੰਪਾਦਨ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਦੇਣ
1 ਆਰ ਸੀ ਟੈਂਪਲ 2 ਦਵਿੰਦਰ ਸਤਿਆਰਥੀ 3 ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਦੀ 4 ਮੁ ਸੁ ਰੰਪਾਵਾ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਸੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਧਾਰਾ
ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰਸਟ, ਇੰਡੀਆ, 1999
- 2 ਉਗ੍ਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼
ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਦਿੱਲੀ
- 3 ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਸਮੀਖਿਆ
ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2012
- 4 ਉਗ੍ਰੀ ਲੋਕਗੀਤਾਂ ਦੀ ਪੈੜ
ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2002
- 5 ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਲੋਕਯਾਨ ਅਧਿਐਨ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 6 ਉਗ੍ਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲੋਕ ਵਿਰਸਾ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1996
- 7 ਉਗ੍ਰੀ ਲੋਕਯਾਨ ਅਤੇ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ
ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2011
- 8 ਕੰਵਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੰਧ ਚਿੱਤਰ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1996
- 9 ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾਚ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1996
- 10 ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਲੋਕਧਾਰਾ : ਪਰੰਪਰਾ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕਤਾ
ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 11 ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2003
- 12 ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਾਡੇ ਰਸਮ ਰਿਵਾਜ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1996
- 13 ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ
ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 14 ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਲੋਕਯਾਨ ਸ਼ਾਸਤਰ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
- 15 ਉਗ੍ਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਲੋਕਧਾਰਾਈ ਪਿਛੋਕੜ
ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 2006
- 16 ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਲੋਕਕਾਵਿ ਦੀ ਸਿਰਜਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ
ਲੋਕਾਇਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
- 17 ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਲੋਕਧਾਰਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਪੰਜ

- ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, 1998
- 18 ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ) **ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਪਰੰਪਰਾ**
ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ, 1987
- 19 ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ (ਸੰਪਾ) **ਖੋਜ ਪੜ੍ਹਕਾ (ਲੋਕਧਾਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ)**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1995
- 20 ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਠਲ ਅਤੇ **ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਪੰਜ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ**
ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਖੀਵਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2003
- 21a Alan Dundes **The Study of Folklore**
Inc. Englewood Cliffs, Prentic Hall, N.J., 1965
22. Alan Dundes **Essays in Folklore**
Folklore institute, Kailash Puri, Meerut, 1978
23. Pierre Maranda (Ed.) **Mythology**
Penguin Education, England, 1973
24. Vladimir Propp **Morphology of Folktales**
University of Texas Press, Austin, 1968

Paper Twenty first (XXI)
Punjabi Bhasha Vigyan ate Gurmukhi Lipi
ਪੇਪਰ ਇੱਕੀਵਾਂ (XXI)

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100

(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
  - ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ।
    - ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ।
    - ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਦੀ ਬਾਕੀ ਭਾਰਤੀ ਲਿੱਪੀਆਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

- (ੳ) ਧੁਨੀ, ਧੁਨੀ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਧੁਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ
(ਅ) ਭਾਵਾਂਸ਼, ਭਾਵਾਂਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਵਾਂਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ
(ੲ) ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਭਿਆਪੰਜ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

- (ੳ) ਵਾਕ, ਵਾਕ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਕ ਵਿਗਿਆਨ
(ਅ) ਅਰਥ, ਅਰਥ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਰਥ ਪ੍ਰਬੰਧ
(ੲ) ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

- (ੳ) ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
(ਅ) ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

- (ੳ) ਖਰੌਸ਼ਠੀ, ਬ੍ਰਹਮੀ, ਸ਼ਾਰਧਾ, ਟਾਕਰੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਸੁਰ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ
ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਕਾਦਮੀ, ਜਲੰਧਰ, 1999
- 2 ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ (ਸੰਪਾ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਬਣਤਰ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2001
- 3 ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ
ਉੱਜਲ ਸਿੰਘ ਬਾਹਰੀ ਬਾਹਰੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ, 1973
- 4 ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ
ਲਾਹੌਰ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 1985
- 5 ਉਹੀ ਸਾਡੀ ਭਾਸ਼ਾ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
- 6 ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਲਿੱਪੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1995
- 7 ਦੁਨੀ ਚੰਦ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ
ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1959
- 8 ਉਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਆਕਰਣ
ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1964
- 9 ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਬਣਤਰ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1988
- 10 ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2000
- 11 ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨਵੀਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ
ਪੈਪਸੂ ਬੁੱਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, 1999
- 12 ਜੀ ਬੀ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1960

ਨੋਟ : ਪੇਪਰ ਬਾਈਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 5 ਆਪਸ਼ਨਲ ਪੇਪਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ 2 ਆਪਸ਼ਨਲ ਪੇਪਰ ਲੈਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ।

paper	Elective Courses
XXII (i)	Computer Internet ate Punjabi typing
XXII (ii)	Media ate Punjabi Media
XXII (iii)	Tulnatmak sahit
XXII (iv)	Koshkari ate Punjabi Koshkari
XXII (v)	Anuvad ate Anuvad Kala

Paper Twenty second (XXII) (Opt.i)
Computer Internet ate Punjabi typing
 ਪੇਪਰ ਬਾਈਵਾਂ (XXII) (ਆਪਸ਼ਨ i)
 ਕੰਪਿਊਟਰ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਪਿੰਗ
 ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100
 (ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)
 ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਬੰਧੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ।
- ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਗਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਵਰਤੋਂ ਸਬੰਧੀ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ।
  - ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਪਛਾਣ

- (ੳ) ਕੰਪਿਊਟਰ : ਨਾਮਕਰਣ, ਕਾਰਜ ਵਿਧੀ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ
 (ਅ) ਕੰਪਿਊਟਰ : ਇਨਪੁਟ ਭਾਗ : ਕੀ ਬੋਰਡ, ਮਾਊਸ, ਸਕੈਨਰ, ਟੱਚ ਸਕਰੀਨ, ਵੈੱਬ ਕੈਮ
 ਆਊਟਪੁਟ ਭਾਗ : ਮੋਨੀਟਰ, ਸਪੀਕਰ, ਪ੍ਰਿੰਟਰ, ਐਲ ਸੀ ਡੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਰ,
 ਸਟੋਰੇਜ ਭਾਗ : ਹਾਰਡ ਡਿਸਕ, ਸੀਡੀ, ਡੀਵੀਡੀ, ਪੈਨ ਡਰਾਈਵ, ਮੈਮਰੀ ਕਾਰਡ,
 (ੲ) ਕੰਪਿਊਟਰ : ਹਾਰਡਵੇਅਰ ਅਤੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਫੌਂਟ, ਕੀਬੋਰਡ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਪਿੰਗ

- (ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਫੌਂਟ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ
 (ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਫੌਂਟ : ਕੀਬੋਰਡ ਅਤੇ ਫੌਂਟ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਵੱਖਵੱਖ ਕੀਬੋਰਡ ਖਾਕਿਆਂ (ਲੇਆਊਟਸ) ਵਿੱਚ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਫੌਂਟ ਇੰਸਟਾਲ ਕਰਕੇ ਵਰਤਣੇ
 (ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਪਿੰਗ : ਕੀਬੋਰਡ ਉੱਤੇ ਉਂਗਲਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਫੁੱਟ ਨੋਟ ਲਗਾਉਣੇ, ਫੌਂਟ ਬਦਲਣ ਦਾ ਕੀ ਬੋਰਡ ਸ਼ਾਰਟਕੱਟ ਬਣਾਉਣਾ, ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਖਰ ਦੇ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ, ਹੋੜਾ ਅਤੇ ਪੁੱਠੇ ਕਾਮੇ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਅਤੇ ਆਟੋ ਕ੍ਰੈਕਟ ਬਣਾਉਣਾ।

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਵਰਡ ਪ੍ਰੋਸੈਸਰ ਅੱਖਰ

- (ਅ) ਫੋਂਟ ਕਨਵਰਟਰ : ਫੋਂਟ ਕਨਵਰਟਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਸਪੈੱਲ ਚੈੱਕਰ, ਯੂਨੀਕੋਡ ਬਾਰੇ ਜਾਣਪਛਾਣ, ਯੂਨੀਕੋਡ ਦੀ ਲੋੜ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਕੋਡ ਫੋਂਟ ਕਨਵਰਟਰ
- (ੲ) ਸੋਧਕ ਟਾਈਪਿੰਗ ਪੈਡ, ਈਸ਼ਰ ਮਾਈਕਰੋਮੀਡੀਆ, ਕਿਸ਼ਨ ਮਾਈਕਰੋਮੀਡੀਆ, ਪੰਜਾਬੀ ਪੀਡੀਆ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਉਂ ਸੀ ਆਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

- (ੳ) ਈ ਮੇਲ : ਈ ਮੇਲ ਖਾਤਾ ਬਣਾਉਣਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਈ ਮੇਲ ਸੰਦੇਸ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਭੇਜਣਾ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ/ ਪੜ੍ਹਨਾ ਰਿਪਲਾਈ ਕਰਨਾ, ਫਾਰਵਰਡ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਫਾਈਲ ਅਟੈਚ ਕਰਨਾ
- (ਅ) ਅਧਿਅਨ/ ਅਧਿਆਪਨ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ : ਆਨਲਾਈਨ ਸ਼ਬਦ ਕੋਸ਼, ਗੁਰਮੁਖੀ, ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ, ਦੇਵਨਾਗਰੀ, ਰੋਮਨ ਦਰਮਿਆਨ ਲਿਪੀਅੰਤਰਣ, ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਰਮਿਆਨ ਅਨੁਵਾਦ
- (ੲ) ਸਰਚ ਇੰਜਣ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਸਰਚ ਕਰਨਾ, ਆਨਲਾਈਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਪੈੱਲ ਚੈੱਕਰ ਅਤੇ ਗਰੈਮਰ ਚੈੱਕਰ, ਭਾਸ਼ਾ ਇੰਟਰਫੇਸ ਪੈਕ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਸੀ ਪੀ ਕੰਬੋਜ **ਮਾਈਕਰੋਸਾਫਟ ਵਿੰਡੋਜ਼**
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2012
- 2 ਉਹੀ **ਸਾਈਬਰ ਸੰਸਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ**
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2010
- 3 ਉਹੀ **ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਗਿਆਨ**
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2012
- 4 ਉਹੀ **ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਨ**
ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਫ਼ਾਜ਼ਿਲਕਾ, 2015
- 5 ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ **ਆਓ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿੱਖੀਏ**
ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ, 2012
- 6 ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ **ਕੰਪਿਊਟਰ : ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗ**
ਜੁਨੇਜਾ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2006
- 7a Peter Norton **Introduction to Computers**
McGraw Hill Edu. Pvt. Ltd, New Delhi, 2011
8. V. Rajaraman **Fundamentals of Computers**
PHI Learning Pvt. Ltd., Delhi, 2010

Paper Twenty Second (XXII) (Opt.ii)

Media ate Punjabi Media
ਪੇਪਰ ਬਾਈਵਾਂ (XXII) (ਆਪਸ਼ਨ ii)
ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਆ
ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100
(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)
ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈੱਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
  - ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਤੇ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ।
- ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਦਾਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ।
  - ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ : ਪੱਤਰਕਾਰੀ : ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ

(ੳ) ਪੱਤਰਕਾਰੀ : ਅਰਥ, ਤੱਤ, ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਸੰਕਲਪ

(ਅ) ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ : ਨਿਕਾਸ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

(ੲ) ਪ੍ਰਿੰਟ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਕਾਸ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ : ਜਨ ਸੰਪੰਜ

(ੳ) ਜਨ ਸੰਪੰਜ : ਅਰਥ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ

(ਅ) ਜਨ ਸੰਪੰਜ ਕਿਸਮਾਂ : ਪ੍ਰਿੰਟ ਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ, ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਵੱਖਵੱਖ ਰੂਪ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ, ਸਪਤਾਹਿਕ, ਪੰਦਰਾ ਰੋਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮਾਸਿਕ ਪਰਚੇ, ਛੋਟੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ

(ੲ) ਨਵੇਂ ਸੰਪੰਜ ਸਾਧਨ : ਵੈੱਬਸਾਈਟ, ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਨੈੱਟਵਰਕਿੰਗ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ : ਪੱਤਰਕਾਰੀ : ਸਹਾਇਕ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸਦਾਪੰਜ ਤਾ

(ੳ) ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਖੇਤਰ : ਅਨੁਵਾਦ ਕਲਾ, ਸੰਪਾਦਨ ਕਲਾ, ਫੀਚਰ ਲੇਖਣ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ, ਸਰਕੁਲੇਸ਼ਨ, ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ

(ਅ) ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਦਾਪੰਜ ਤਾ : ਪੀਲੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ, ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂਕੀਮਤਾਂ, ਵਧੀਆ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਸਦਾਪੰਜ ਕ ਗੁਣ,

(ੲ) ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ : ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈੱਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਪਬਰਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ : ਰਚਨਾਤਮਕ ਪੱਤਰਕਾਰੀ

(ੳ) ਰਚਨਾਤਮਕ ਪੱਤਰਕਾਰੀ : ਅਰਥ, ਮਹੱਤਤਾ, ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ
 (ਅ) ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਪੰਜ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰੁਝਾਨ, ਸੰਪਾਦਕੀ
 ਪੰਨਾ

(ੲ) ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਸਪਲੀਮੈਂਟ : ਅਰਥ, ਕਿਸਮਾਂ, ਮਹੱਤਵ, ਨਿਰਮਾਣ, ਵਿਪੰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਰਚਨਾਤਮਕ
 ਲੇਖਣੀ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੜੈਚ **ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਪਬਰਾਂ ਸੁਣੋ**
 ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2010
- 2 ਐੱਲ ਆਰ ਨਾਗਪਾਲ **ਸਮਾਪੰਜ ਪੱਤਰ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਤੇ ਛਪਾਈ**
 ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 2002
- 3 ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ **ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪੱਤਰਕਾਰੀ**
 ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਸ਼ਾਪ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 2005
- 4 ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ **ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਜਨ ਸੰਪੰਜ**
 ਅਤੇ ਪਾਰੁਲ ਰਾਏਜ਼ਾਦਾ **ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2014**
- 5 ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ **ਸੰਪੰਜ**
 ਭੁਪਿੰਦਰ ਬੱਤਰਾ **ਮਦਾਨ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ, 2005**
- 6 ਕਿਸ਼ਨੀ ਨਵਲਾਣੀ **ਸੂਚਨਾ ਸੰਪੰਜ**
 ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2004
- 7 ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ **ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ**
 ਮਦਾਨ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 1996
- 8 ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ **ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ**
 ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2012
- 9 ਮੇਘਾ ਸਿੰਘ **ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ**
 ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2001
- 10 ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ **ਮੀਡੀਆ : ਵਿਹਾਰਕ ਅਧਿਐਨ**
 ਗਰੇਸੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਟਿਆਲਾ, 2013
- 11a Gurmeet Singh Mann **Challenges and Opportunities Before Indian Media**
 Punjabi University, Patiala, 2012
12. Joginder Singh **Punjabi Journalism : Issues & Concerns**
 Punjabi University, Patiala, 2012
- 13a Navjit Singh Johal (Ed.) **Media Ethics : Issues & Concerns**
 Punjabi University, Patiala, 2012

Paper Twenty Second (XXII) (Opt.iii)

Tulnatmak sahit

ਪੇਪਰ ਬਾਈਵਾਂ (XXII) (ਆਪਸ਼ਨ iii)

ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100

(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
- ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਖਰੇਵੇਂ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਨੂੰ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

- (ੳ) ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਸੰਕਲਪ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ
(ਅ) ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ, ਕੌਮੀ ਸਾਹਿਤ, ਵਿਸ਼ਵ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਸਾਹਿਤ : ਪਛਾਣ ਤੇ ਵਖਰੇਵਾਂ
(ੲ) ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

- (ੳ) ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਵਿਧੀਆਂ/ ਸਿਧਾਂਤ
(ਅ) ਜੀਨੀਓਲੋਜੀ (Genealogy), ਥੀਮੈਟਾਲੋਜੀ (Thematology), ਹਿਸਟਰੀਓਗਰਾਫੀ (Historigraphy)
ਅਤੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ
(ੲ) ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਵਿਧੀ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਨ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

- (ੳ) ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ (ਇਤਿਹਾਸ, ਸਾਇੰਸ, ਦਰਸ਼ਨ, ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨ, ਮਾਨਵ ਵਿਗਿਆਨ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ)
(ਅ) ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਲਾਵਾਂ (ਸਿਨੇਮਾ, ਨਾਚ, ਰਾਗ, ਚਿੱਤਰ ਕਲਾ, ਮੂਰਤੀ ਕਲਾ, ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ)
(ੲ) ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

- (ੳ) ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ : ਭਾਰਤੀ ਪਰਿਪੇਖ
 (ਅ) ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਮੁੱਦੇ (ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ, ਬਹੁਨਸਲੀ, ਬਹੁਜਾਤੀ ਅਤੇ ਬਹੁਸਭਿਆਪੰਜ ਕ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਭਿਆਪੰਜ ਕ ਭਾਸ਼ਾਈ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ)

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧੀਰ **ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ : ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ**
 ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
- 2 ਉਹੀ **ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰ**
 ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
- 3a Amiya Dev **Comparative Literature : Theory and Practice**
 IIAS, Shimla
4. Anders Pettersson (Ed.) **Literary History : Towards A Global Perspective (Vol.I)**
 Walter de Gruyter, Berlin
5. David Damrosch **What is World Literature**
 Princeton, UP, 2003
6. Dasgupta & Subha Chakraborty (Ed.) **Genology**
 Jadavpur University, Jadavpur, 2004
7. Max Louwerse & Willie Van Peer **Thematics : Interdisciplinary Studies**
 John Benjamins Publishing Co. Amsterdam
8. Suman Gupta **Globalisation and Literature**
 Polity, Cambridge, 2009
9. Susan Bassnett **Comparative Literature : A Critical Introduction**
 Blackwell, Oxford
10. Swapan Majumdar **Comparative Literature : Indian Dimentions**
 Payrus, Calcutta

Paper Twenty Second (XXII) (Opt.iv)

Koshkari ate Punjabi Koshkari

ਪੇਪਰ ਬਾਈਵਾਂ (XXII) (ਆਪਸ਼ਨ iv)

ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100

(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕੋਸ਼ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
- ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਨਿਕਾਸ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਕੋਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ।
  - ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਝ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ : ਕੋਸ਼ ਅਤੇ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ

(ੳ) ਕੋਸ਼ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਸੰਕਲਪ, ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ
ਕੋਸ਼, ਨਿਘੰਟੂ, ਨਿਰੁਕਤ, ਗਲੋਸਰੀਜ਼, ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ, ਲੈਕਸੀਕਾਨ

(ਅ) ਕੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ

(ੲ) ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਸੰਕਲਪ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ : ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕੋਸ਼ ਵਿਗਿਆਨ

(ੳ) ਕੋਸ਼ ਵਿਗਿਆਨ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਸੰਕਲਪ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ

(ਅ) ਕੋਸ਼ ਨਿਰਮਾਣ : ਯੋਜਨਾ, ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਇਕੱਤਰੀਕਰਨ, ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਦੀ ਚੋਣ, ਵਿਆਕਰਣਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਅਰਥ ਨਿਰਮਾਣ, ਸੰਪਾਦਨ ਅਤੇ ਕੋਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ

(ੲ) ਕੋਸ਼ ਨਿਰਮਾਣਕਾਰੀ : ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਧਾਨ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ : ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ : ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ : ਇੱਕਭਾਸ਼ਾਈ, ਦੁਭਾਸ਼ੀ, ਬਹੁਭਾਸ਼ੀ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੋਸ਼, ਸ਼ਬਦ ਕੋਸ਼, ਸਾਹਿਤ ਕੋਸ਼ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੇ ਕੋਸ਼, ਅਖਾਣ ਤੇ ਮੁਹਾਵਰਾ ਕੋਸ਼ ਆਦਿ

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ : ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ : ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ : ਵਿਹਾਰਕ ਪੱਖ

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ : ਅਰਥਗਤ ਸੰਰਚਨਾ

- (ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੈਕਸਟ ਬੁੱਕ ਬੋਰਡ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਪਟਿਆਲਾ
(ੲ) ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੁਭਾਸ਼ੀ ਕੋਸ਼ ਦਾ ਕੋਸ਼ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਐਨ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

- 1 ਉਮਾ ਸੇਠੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ : ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਧਾਨ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2005
- 2 ਓ ਪੀ ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ ਕੋਸ਼ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ
ਨੈਨਸੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1992
- 3 ਅਕਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤਨਵੀ ਦੁਭਾਸ਼ੀ ਕੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕੋਸ਼ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਐਨ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2005
- 4 ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਸੰਪਾ) ਕੋਸ਼ ਨਿਰਮਾਣ : ਸਿਧਾਂਤ ਔਰ ਪਰੰਪਰਾ
ਕੇਂਦਰੀਯ ਹਿੰਦੀ ਸੰਸਥਾਨ, ਆਗਰਾ, 1983
- 5 ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਨ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ
ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1995
- 6 ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਮਲ ਸ਼ਬਦ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ
ਸੰਦੀਪ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1990
- 7 ਨਵਰਤਨ ਕਪੂਰ ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ : ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ
ਪੰਜਾਬੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ, 2004
- 8 ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀਕਲਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, 1995
- 9 ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਜੈਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ
ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ, 1956
- 10 ਬਾਲ ਮੁਕੰਦ ਦਿਵੇਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਕੋਸ਼ : ਉਦਭਵ ਔਰ ਵਿਕਾਸ
ਸਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ, 1976
- 11 ਰਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ (ਸੰਪਾ) ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ : ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2007
12. Ladislav Zgusta **Manual of Lexicography**
The Hague, Mouton, 1971
13. Ram Adhar Singh **An Introduction to Lexicography**
CILL, Mysore, 1982
14. S. M. Katre **Lexicography**
Anamali University, madras, 1965
15. W. Doroszewski **Elements of lexicology and Semitics**
The Hague, Mouton, 1

Paper Twenty Second (XXII) (Opt.v)

Anuvad ate Anuvad Kala

ਪੇਪਰ ਬਾਈਵਾਂ (XXII) (ਆਪਸ਼ਨ v)

ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਕਲਾ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100

(ਪੇਪਰ : 70, ਇੰਟਰਨਲ ਅਸੈਸਮੈਂਟ : 30)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਨੋਟ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ :

- 1 ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਸੁਆਲ ਕਰਨੇ ਹਨ। (2x5=10)
- 2 4 ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 -15 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। (15x4=60)

ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਲਈ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

- 1 ਪੇਪਰ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਯੂਨਿਟਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸੁਆਲ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੰਨੇ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- 3 ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜੁਆਬ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ।

ਉਦੇਸ਼ (Objectives)

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
- ਵੱਖਵੱਖ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ।
- ਅਨੁਵਾਦ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।

ਯੂਨਿਟ ਪਹਿਲਾ

(ੳ) ਅਨੁਵਾਦ : ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਸੰਕਲਪ, ਸਰੂਪ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਸ ਅਨੁਵਾਦ ਕਲਾ ਜਾਂ ਵਿਗਿਆਨ

(ਅ) ਅਨੁਵਾਦ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ੈਲੀਆਂ

(ੲ) ਬਹੁਭਾਸ਼ੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀ ਲੋੜ, ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ

ਯੂਨਿਟ ਦੂਸਰਾ

(ੳ) ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਸੰਦ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦਕ ਦੇ ਗੁਣ

(ਅ) ਅਨੁਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ: ਸਮੱਗਰੀ (Source Language Text) ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ, ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਭਾਸ਼ਾਈ

ਰੂਪਾਂਤਰਣ (Source Language Text to Target Language Text), ਮੂਲ ਟੈਕਸਟ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ

(ੲ) ਅਨੁਵਾਦ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ (ਝਰਦਕ): ਪੀਟਰ ਨਿਊਮਾਰਕ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਨਿਦਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਬੈਥਗੇਟਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ

ਯੂਨਿਟ ਤੀਸਰਾ

(ੳ) ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦ : ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ

(ਅ) ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦ (ਗਦ ਅਤੇ ਪਦ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ) ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ

(ੲ) ਅਥਾਣ, ਮੁਹਾਵਰੇ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ

ਯੂਨਿਟ ਚੌਥਾ

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ : ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ : ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ

(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਭੋਲਾਨਾਥ ਤਿਵਾੜੀ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿਗਿਆਨ
ਕਿਤਾਬਘਰ ਪ੍ਰਕਾਸਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 2007
2. A. H. Smith (Ed.) **Aspects of Translation**
Secker & Warburg, London, 1958
3. Edwin Gentzler **Contemporary Translation Theories**
Routledge, London, 1993
4. Nida and Tabel **The Theory and Practice of Translation**
J. Brill, Leiden, 1969
5. P. Newmark **Approaches to Translation**
Pergamon Press, Oxford, 1981
6. Pratima Dave Shastri **Fundamental Aspects of Translation**
PHI Learning New Delhi
7. Susan Bassnett **Translation Studies**
Routledge, London